

Sygn. akt IV KK 337/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Rafał Malarski (sprawozdawca)

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga
w sprawie **R. C.**

skazanego z art. 223 § 1 kk i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 9 marca 2017 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 30 września 2015 r., sygn. akt II K .../09,

**uchyła zaskarżony wyrok w części nakładającej na R. C.
obowiązek pozostawania w miejscu stałego pobytu, z
zastosowaniem systemu dozoru elektronicznego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Z., wyrokiem z 30 września 2015 r., uznał m.in. R. C. za
winnego popełnienia w dniu 14 września 2007 r. przestępstwa określonego w art.

223 § 1 k.k., art. 160 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 57a § 1 k.k. i za to – na mocy art. 223 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 3 k.k. oraz art. 37b k.k., art. 34 § 1a pkt 1 i 2 k.k. i art. 35 § 1 k.k. – skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 2 lat ograniczenia wolności, przy czym ta ostatnia polegała na zobowiązaniu oskarżonego do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym oraz obowiązku pozostawania w miejscu stałego pobytu z zastosowaniem systemu dozoru elektronicznego w wymiarze 10 godzin dziennie; na mocy art. 41b § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz wstępu na imprezy masowe organizowane na terenie RP na okres 5 lat, uznając, że przestępstwo zostało popełnione w związku z taką imprezą, a udział oskarżonego w imprezach masowych zagraża dobrom chronionym prawem. Wyrok ten stał się w stosunku do R.C. prawomocny w dniu 8 października 2015 r.

Kasację od wskazanego prawomocnego wyroku w odniesieniu do R.C. na jego korzyść w części, w której nie określono czasu wykonywania obowiązku pozostawania w miejscu stałego pobytu z zastosowaniem systemu dozoru elektronicznego, wniósł Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny. Zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 35 § 3 k.k. (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 15 kwietnia 2016 r.), polegające na zaniechaniu określenia czasu wykonywania obowiązku pozostawania w miejscu stałego pobytu z zastosowaniem dozoru elektronicznego w wymiarze 10 godzin dziennie, orzeczonego wobec R.C. w związku z wymierzeniem – obok kary 6 miesięcy pozbawienia wolności – kary 2 lat ograniczenia wolności, pomimo że przepis ten nakazuje określenie czasu wykonywania tego obowiązku w wymiarze nie dłuższym niż 12 miesięcy i 70 godzin w stosunku tygodniowym - wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Z.

Obecny na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej zmodyfikował wniosek kasacyjny, domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku „w części dotyczącej dozoru elektronicznego”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna, choć wskazany w niej zakres zaskarżenia ujęty został zbyt wąsko, niezgodnie z treścią art. 447 § 2 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. Należało zatem przyjąć, że kasacja w niniejszej sprawie skierowana została przeciwko całości rozstrzygnięcia o karze ograniczenia wolności.

Przed przystąpieniem do oceny zarzutu kasacyjnego warto odnotować, że wydane w trybie art. 13 k.k.w. postanowienie Sądu Rejonowego w Z. z 12 maja 2016 r., w którym stwierdzono, iż „dozór elektroniczny winień obowiązywać w okresie 12 miesięcy kary ograniczenia wolności oraz 70 godzin w stosunku tygodniowym”, nie było w stanie wywołać skutków prawnych. Przywołany przepis prawa karnego wykonawczego określa wszak instytucję mającą na celu rozstrzygnięcie wylaniających się wątpliwości co do wykonania orzeczenia lub obliczenia kary; w żadnym razie za pomocą tej regulacji nie wolno kreować nowych rozstrzygnięć, których brakuje w prawomocnym wyroku (zob. wyrok SN z 29 czerwca 2011 r., III KK 446/10).

Przechodząc do zasadniczej kwestii, trzeba stwierdzić: skoro Sąd Rejonowy w Zabrzu wymierzył R. C. karę ograniczenia wolności w postaci przewidzianej w art. 34 § 1 pkt 2 k.k., to zobligowany był jednocześnie – na podstawie art. 35 § 3 k.k. – określić czas wykonywania obowiązku polegającego na pozostawaniu w miejscu stałego pobytu z zastosowaniem systemu dozoru elektronicznego, przy czym czas jego wykonywania nie mógł być dłuższy niż 12 miesięcy oraz 70 godzin w stosunku tygodniowym i 12 godzin w stosunku dziennym. Tymczasem w zaskarżonym wyroku określono tylko ostatni z tych elementów, dopuszczając się w ten sposób rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia art. 35 § 3 k.k. (w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r. do 15 kwietnia 2016 r.).

Konieczność uwzględnienia kasacji jawiła się zatem w stopniu ewidentnym, tyle że w zakresie szerszym niż postulował to skarżący. O ile bowiem nie sposób uznać za dopuszczalne uchylenie wyroku w części niezawierającej takiego czy innego elementu danego rodzaju kary lub środka karnego, o tyle w sytuacji, gdy taka kara lub środek karny występuje w dwu lub wielu wariantach, uchylenie jednego z wariantów ocenić wypada jako dozwolone. Odmienne podejście, stanowiące przejaw niepożądanego formalizmu, byłoby z punktu widzenia celów

procesu karnego, w tym zwłaszcza nakazu rozstrzygania spraw w rozsądnym terminie, zdecydowanie dysfunkcjonalne.

Z tych to racji, skoro charakterystyczną cechą kary ograniczenia wolności jest możliwość orzekania jej w różnych wariantach, Sąd Najwyższy – akceptując zapatrywanie skarżącego, iż jedna z zastosowanych wobec R.C. postaci kary ograniczenia wolności, to jest obowiązek pozostawania w miejscu stałego pobytu z zastosowaniem systemu dozoru elektronicznego, orzeczona została w jaskrawo wadliwy sposób – podjął decyzję o uchyleniu zaskarżonego wyroku w tej części.

Z uwagi jednak na art. 4 ustawy nowelizującej z 11 marca 2016 r. (Dz. U. poz. 428) – stanowiący, że do osób skazanych, wobec których orzeczono przed dniem wejścia w życie tej ustawy (chodzi o datę 15 kwietnia 2016 r.) choćby nieprawomocnie karę ograniczenia wolności polegającą na obowiązku pozostawania w miejscu stałego pobytu lub w innym wyznaczonym miejscu, z zastosowaniem dozoru elektronicznego, stosuje się przepisy dotychczasowe – wykluczający w hipotetycznym ponownym postępowaniu możliwość zastosowania in concreto nieobowiązującego już przepisu art. 35 § 3 k.k., niecelowe stało się wydanie przez instancję kasacyjną jakiegokolwiek orzeczenia następczego (zob. wyrok SN z 15 kwietnia 2015 r., IV KK 413/14). Dlatego orzeczono jak w dyspozytywnej części wyroku (art. 537 § 2 k.p.k.).

Kategoryczność treści art. 638 k.p.k. zbędnym uczyniła wydanie rozstrzygnięcia o kosztach związanych z rozpoznaniem kasacji wniesionej przez podmiot wymieniony w art. 521 § 1 k.p.k.